

Săpăturile arheologice de la Costeștii din Vale

Jud. Dîmbovița

De mai multă vreme există în colecția Muzeului Județean Dîmbovița o serie de materiale ceramice provenite din descoperiri în timploare făcute pe raza localității Costeștii din Vale, la care se adaugă și diferite informații privind mai multe obiective de interes arheologic. Verificarea tuturor acestor date a fost făcută în cursul unei periegeze efectuate de subsemnatul împreună cu Petre Diaconescu de la Muzeul din Tirgoviște. Cu ocazia cercetărilor de suprafață, efectuate în luna mai 1979, au fost identificate pe teritoriul și în imediata vecinătate a localității respective, mai multe obiective arheologice, dintre care două ne-au atras în mod deosebit atenția, proiectînd în consecință executarea unor săpături, cu atît mai mult cu cît situația din teren impunea într-o anumită măsură și salvarea acestor obiective.

Cu puțină vreme înainte, de începerea companiei întreaga zonă în care se află comuna Costeștii din Vale fusese afectată de două puternice inundații cauzate de revărsarea Dîmboviței, Sabarului și Argeșului, ceea ce a îngreunat în bună măsură cursul cercetărilor noastre.

Cercetările au fost începute în punctul numit „La livadă”, aflat la marginea de vest a localității, pe malul stîng al Sabarului, în locul unde acesta descrie un meandru foarte accentuat. Au fost trasate două secțiuni: S_I de $15 \times 1,5$ m, orientată către NVN 6300° și S_{II} de $10 \times 1,5$ m, perpendiculară pe prima. Secțiunile urmau să străbată așezarea pe axe longitudinale și transversale și să ofere astfel o cît mai completă imagine a stratigrafiei obiectivului.

Situația stratigrafică, așa cum a fost înregistrată pe profilul de vest al S_I , se prezintă în felul următor:

— Imediat peste prundișul aluvionar se întinde un strat de lut de culoare vineție, reprezentînd solul virgin ce se află la —1,80 m de nivelul de săpare;

— Deasupra solului viu se află un strat de cultură constituit din pămînt negru-cenușos cu urme de ardere intensă pe alocuri și în care se găsesc fragmente ceramice, oase de animale, pietre, bucăți de chirpic și cărbune, întreaga depunere avînd o grosime medie de 0,30 m;

— Peste aceasta se întinde un strat gros de circa 0,80 m de nisip amestecat cu dungi de mil castaniu închis și lut galben, documentînd o inundație foarte puternică; din punct de vedere arheologic depunerea aceasta este sterilă;

— Urmează un strat de pămînt negru mazăros cu o grosime de 0,30 m în care se găsesc cioburi, chirpic, pietre, documentînd o altă etapă de locuire. În cadrul acestui strat au fost distinse pe baza materialului și a unor resturi de locuință, două niveluri;

— Depunerea următoare este un humus vechi, gros de circa 0,15 m, deasupra căruia se întind două straturi de mil, un humus actual și, în sfîrșit, milul adus de apele Sabarului în timpul inundației ce a precedat deschiderea săpăturilor.

Așa cum am arătat deja, urmările inundațiilor, dintre care în primul rînd amintesc nivelul ridicat al pînzelor freatice, au creat numeroase dificultăți observațiilor stratigrafice, ca și cercetării unor complexe aparținînd primului nivel. Astfel două gropi ce au putut fi surprinse ca pornind din nivelul inferior nu au putut fi cercetate fiind siliți să ne rezumăm la simpla lor înregistrare.

Materialul arheologic aparținînd primului nivel constă în primul rînd din ceramică, găsită din păcate într-o stare de conservare precară datorită umidității excesive. După pastă și ardere se deosebesc trei categorii: fină, intermediară și de uz comun. Formele ce au putut fi reconstituite sînt următoarele: — ceașca cu o toartă, uneori bandată, lucrată din pastă fină și mai rar intermediară, castronul cu sau fără toartă, cu marginile arcuite spre interior, din pastă fină și

intermediară, vasul cu corpul bombat cu gîtul înalt și marginea ușor răsfrîntă. Decorul este constituit din linii orizontale sau verticale, incizate și dispuse sub marginea și, cel mai adesea, pe umărul ceștilor, uneori în combinație cu o linie în zigzag trasată foarte stîngaci, împunsături punctiforme sau triunghiulare, alveole. Tot prin imprimarea pastei au fost decorate și vasele cu corpul bombat sau castroanele, acestea avînd șiruri de împunsături pe umăr sau creștături pe buze. Aproape toate fragmentele ceramice aparținînd categoriilor intermediară și de uz comun — de la castroane sau vase cu corpul bombat —, prezintă și decorul striat executat cu măturica. Decorul plastic este reprezentat prin briuri crestate așezate imediat sub buză, proeminențe și pastile așezate grupat — cîte 2—3 —, pe umerii vaselor.

Cele mai apropiate analogii pentru ceramica din nivelul inferior de la Costeștii din Vale le găsim în stațiunea Tei de la Bungețu și anume în nivelul I al sălașului de acolo și care reprezintă, așa cum am încercat să arăt cu cîțiva ani în urmă, cel mai vechi aspect cunoscut astăzi al culturii Tei.

În ce privește al doilea strat de cultură din așezarea de la Costeștii din Vale, acesta se compune din două nivele, din care primul a fost atribuit, pe baza materialului ceramic, secolelor II—III e.n., iar al doilea sec. XVII—XVIII.

Cel de al doilea obiectiv arheologic cercetat în teritoriul comunei Costeștii din Vale se află în punctul numit de localnici „Măgura”. Așezarea preistorică, identificată în acest loc în cursul perieghezei din mai, se află pe un bot al terasei drepte a Sabarului, la circa 300 m vest de așezarea de la „Livadă”. Terenul mai ridicat cu aproximativ 2 metri față de lunca Sabarului nu a fost atins de apele de inundație.

Stațiunea, după zona de pe care au fost culesse cioburile, ocupă o suprafață destul de mare, aflîndu-se însă, în cea mai mare parte, în mijlocul terenurilor cultivate ale I.A.S. Titu. Ca atare, săpăturile au fost efectuate în marginea de răsărit a stațiunii care se confundă cu însăși marginea terasei Sabarului. A fost deschisă o secțiune S de 15×1,5 m orientată E—V, perpendiculară pe marginea terasei, ulterior fiind desfăcută și o casetă S_{1A} pentru cercetarea în suprafață a unui complex.

Observațiile stratigrafice au permis identificarea unui singur strat de cultură constituit dintr-un pămînt negru-cenușos cu o grosime de circa 0,30 m, intercalat între humusul actual și solul virgin reprezentat de un lut galben-cafeniu.

În cursul săpăturii au fost surprinse trei complexe arheologice. Primul era constituit

dintr-un grup de cioburi și fragmente de chirpic, care zăceau la —0,43 m, iar cel de al doilea dintr-un grup mai mare de cioburi, provenite de la 3 vase mari, zăcînd la —0,35 m (menționez că, terenul fiind în pantă ușoară de la vest spre est, ambele complexe aparțin de fapt aceluiași nivel). Cel de-al treilea complex era o groapă cu diametrul de 0,60 m la gură și care se adîncea în pămîntul viu pînă la —0,75 m de la nivelul de săpare al secțiunii, avînd o adîncime reală de 0,40—0,45 m. Pe fundul gropii se aflau trei cioburi atipice, bucăți de chirpic și granule de cărbune. În strat se găseau numeroase materiale arheologice, ceramică — foarte fragmentată —, pietre, chirpic și cărbune, documentînd, alături de cele trei complexe, existența unei așezări.

Din punct de vedere cultural cronologic, așezarea se încadrează în epoca bronzului într-o vreme corespunzătoare culturii Glina către care trimit fragmentele ceramice descoperite. Pe baza cioburilor găsite ceramica se împarte în cele trei categorii obișnuite pentru epoca bronzului, formele principale fiind vasul bombat cu gît înalt și gură evazată ușor, castronul. Singurele elemente de decor sunt reprezentate prin briu simplu dispus pe umărul vaselor și proeminențe organice. În lipsa decorului specific culturii Glina (este vorba de cunoscutele găuri buton), nu putem atribui așezarea de la „Măgură” acestui mediu cultural, deși calitatea pastei și formele reconstituite sunt foarte apropiate celor din cultura Glina. Pe baza altor descoperiri similare din zona Dîmbovița, mai puțin cunoscute pînă acum, atribuim, deocamdată sub rezerva viitoarelor cercetări, așezarea de la Măgură într-o vreme corespunzătoare sfîrșitului culturii Glina.

Încheiem prezentarea preliminară a rezultatelor săpăturilor de la Costeștii din Vale adăugînd că, la partea superioară a stratului de cultură de pe Măgură au apărut și trei fragmente ceramice aparținînd culturii Basarabi.

THE ARCHAEOLOGICAL EXCAVATIONS FROM COSTEȘTII DIN VALE DÎMBÔVIȚA COUNTY

ABSTRACT

In the year 1979 on the territory of the village Costeștii din Vale (Dîmbovița county) two prehistoric settlements were investigated.

In the first one was identified a level belonging to the beginning of the Tei culture — phase Tei-Bungețu. Over this were discovered sherds from the IInd—IIIrd centuries and from the XVIIth—XVIIIth centuries.

In the second settlement was discovered a pottery with analogies in the Glina culture. Sporadically appeared also ceramics belonging to the Basarabi culture.